

STOCKHOLM, GOED OP WEG

AANKOMST

Wie uitgerust wil aankomen, neemt de nachttrein vanuit Hamburg.

Het centraal station ligt in het hart van de stad. De meeste mensen die per vliegtuig aankomen, landen op Arlanda. Van daar is de snelste manier om het centrum te bereiken de Arlanda Expressstrein. Het comfortabelst is de lucht-havenbus (► blz. 108).

EN DAN?

Hoe werkt het lokale openbaar vervoer?

Het centrum is gemakkelijk te voet te verkennen. Verder is een 24-uurs- of meerdaagse kaart van openbaarvervoerbedrijf SL een goede optie. Hiermee kun je ook naar omliggende gebieden reizen, zoals door de archipel naar Vaxholm (bus) of Nynäshamn (*pendeltåg*). Bij een langer verblijf is het aan te raden een groene *access-kort* aan te schaffen die je kunt opladen. Alle kaarten zijn verkrijgbaar bij de loketten van de metro of bij een van de vele Pressbyrån-kiosken.

De blauwe bussen rijden snel door de stad

PARKEREN

Met de auto.

Automobilisten betalen een fileheffing (*trängselskatt*), maar alleen op bepaalde tijden (► blz. 109). Auto's kunnen worden geparkeerd op parkeerterreinen in de buurt van een metro- of (*pendeltåg*)-station. De parkeertarieven in het centrum zijn hoog en worden meestal via een mobiele app betaald.

VERKENNEN

Hoe krijg ik een eerste overzicht?

De toren van het stadhuis biedt een fantastisch uitzicht! Deze is echter niet altijd open. Het wandelpad langs de kliffen van Södermalm op Monteliusvägen is wel altijd toegankelijk, net als de terrassen van Mosebacke. Het comfortabelst is de lift Katarinahissen (► blz. 61).

Wandelend over Monteliusvägen ligt de stad aan je voeten met het stadhuis recht tegenover je

EN GAAN ...

Waar ga ik als eerste naartoe?

Verken de directe omgeving van je accommodatie: zijn er ontbijt-cafés, restaurants en winkels? Supermarkten zijn meestal tot laat in de avond open. Anders is er vaak wel een kiosk in de buurt. Daar koop je wat je nodig hebt voor de nacht of wat je vergeten bent mee te nemen ...

ADEMPAUZE

Wat zijn goede plekken om je even rustig onder te dompelen in de sfeer van de stad?

Ik raad een wandeling aan vanaf Kungsträdgården over de Norrbrö, met uitzicht op het slot en de torens van de oude binnenstad, waarna je je onderdompelt in het doolhof van Gamla stan. De ideale plek om te ontspannen is een café in de oude binnenstad of in Södermalm.

Steegje met doorkijk: in Gamla stan

DE AUTEUR

Telkens weer ben ik verrast door de ontspannen sfeer in Stockholm. Druk is hier een vreemd begrip – vrij uniek voor een stad met bijna een miljoen inwoners.

GOED GELAND?

Op de volgende twee bladzijden lees je over de geschiedenis en de indeling van de stad en hoe de mensen er leven.

STOCKHOLM IN CIJFERS

4

MM PER JAAR STIJGT HET LAND EN VEEL SCHEEPSKADES MOETEN WORDEN VERLAAGD.

14

EILANDEN EN NET ZOVEEL WIJKEN TELT HET CENTRUM VAN STOCKHOLM.

30

OFFICIËLE NATUURLIJKE STRANDEN LIGGEN ER IN HET STEDELIJK GEBIED; ALLEMAAL GRATIS.

7,2

GRADEN ONDER DE HORIZON STAAT DE ZON IN DE KORTSTE NACHT VAN HET JAAR - DAT ZORGT IN STOCKHOLM VOOR LICHT NACHTEN IN DE ZOMER.

40

% VAN HET STADS- GEBIED BESTAAT UIT PARKEN EN GROENE GEBIEDEN.

440

KINDERSPEELPLAATSEN (PARKLEKAR), WAARONDER VEEL WATERPARKEN, ZIJN ER IN DE STAD.

160

M³ WATER PER SECONDE STROOMT ER DOOR DE NORRSTRÖM TUSSEN NORRMALM EN GAMLA STAN, DIE DAARMEE OP DE 12E PLAATS VAN ZWEEDESE RIVIEREN STAAT.

1300

GENODIGDEN ZIJN ER ELK JAAR VOOR HET NOBEL-BANKET IN HET STADSHUSET.

1430

KAMERS TELT STOCKHOLMS PALEIS, WAARVAN 660 MET EEN RAAM.

30.000

EILANDEN (MINSTENS) TELT DE ARCHIPEL VAN STOCKHOLM.

1.000.000

STOCKHOLMERS ZULLEN ER NAAR VERWACHTING IN 2026 ZIJN.

70.000

VISSEN MIGREERDEN ER IN HET EERSTE JAAR NA DE OPENING VAN SLUSSEN IN 2025 TUSSEN DE OOSTZEE EN HET MÅLARMER.

197

NATIONALITEITEN LEVEN ER IN STOCKHOLM, MEER DAN DE VN AAN LEDEN TELT. HET TALRIJKST NA DE ZWEDEN ZIJN DE FINNEN.

8.000.000

BAKSTENEN WAREN NODIG VOOR DE BOUW VAN HET STADSHUSET.

18.600.000

MOZAÏEKSTEENTJES VORMEN SAMEN DE GROTE WAND VAN DE GOUDEN ZAAL VAN HET STADSHUSET.

Sturecompagniet: een sfeervol atrium en rondom twee verdiepingen waar het nachtleven van de *rich and famous* van Stockholm zich afspeelt

stoelvormig 'regendak' (*svampen* = paddenstoel) van beton. Vroeger was dit een geliefde uitgaansplek met een hoog aandeel Zweedse celebs. Nu ligt de nadruk duidelijk op het shoppen. Toch vullen de bars van Sturehof en ook East zich snel tijdens het happy hour en verdringen de jonge en succesvolle zakenmensen zich hier om de dag af te sluiten. De etablissementen in Östermalm gelden als duur en exclusief: hier laat je zien dat je geld hebt en de portiers letten behalve op de leeftijd (► blz. 103) ook op kleding. Hier beginnen nachtbrakers aan hun parcours naar gelegenheden als **Sturecompagniet** 🌟 of **Spy Bar** 🌟. Op zwoele zomeravonden gaat het feest door in de openluchthoreca in het nabijgelegen park Humlegården.

Een goed alternatief is de aan het Berzeliipark gelegen cocktailbar **Berns** 🌟. Dit etablissement uit de 19e eeuw figureert in August Strindbergs roman *De rode kamer*.

HUMLEGÅRDEN

Humlegården (de Hoptuin), met zijn kleine ronde plein rond het standbeeld van Linnaeus, biedt overdag een welkome oase van rust voor winkelend publiek. De **Kungliga Biblioteket** 3, de Zweedse Nationale Bibliotheek, is een imposant 19e-eeuws gebouw met een moderne glazen aanbouw. De collectie – met elk boek dat in Zweden is gepubliceerd – is ondergebracht in de kelder. De *Duivelsbibel* (Codex Gigas) in de schatkamer wordt beschouwd als het grootste goed bewaarde middeleeuwse manuscript.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Östermalms saluhall 1: ostermalms hallen.se, ma.-vr. 9.30-19, za. 9.30-17 uur (restaurant 's avonds langer geopend), ► blz. 97.

Kungliga biblioteket 3: Humlegårdsgatan 26, kb.se, ma.-do. 9-18, vr. 9-17, za. 11-15 uur.

Scenkonstmuseet 4: Sibyllegatan 2, scenkonstmuseet.se, di.-zo. 11-17 uur, vanaf 19 jaar SEK 160.

Sturebadet 1: sturebadet.se, ma.-vr. 6.30-22, za.-zo. 9-19 uur, toegang vanaf 18 jaar.

Sturegallerian 3: Grev Turegatan 9A, hoofdingang Stureplan, sturegallerian.se, ma.-vr. 10-19, za. 10-17, zo. 12-17 uur. Aangenaam winkelen bij regen en zonneschijn, flaneren tussen luxe en elegantie.

'S AVONDS UITGAAN

Sturecompagniet 🌟: Sturegatan 4, sturecompagniet.se, do.-za. 22-3 uur.

Berns 🌟: ► blz. 103.

ETEN EN DRINKEN

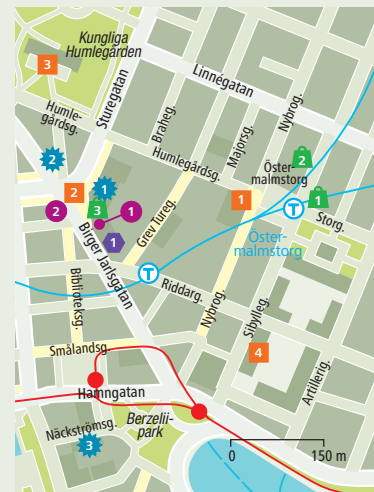
Sturehof 1: Stureplan 2, sturehof.com, ma.-za. 11.30-2, zo. 12-2 uur. Het klassieke adres voor hongerige dagen nachtbrakers – specialiteit: vis en zeevruchten (€€-€€€).

East 2: Stureplan 13, east.se, ma.-di. 11.30-22, wo.-za. 11.30-3 uur. Voor alles wat chique is en uit het (Verre) Oosten komt: sushi, tempura, sake en meer (€€-€€€).

WINKELN

Modernity 1: Sibyllegatan 6, modernity.se, ma.-vr. 12-18, za. 11-15 uur.

Asplund 2: Sibyllegatan 31, asplund.org, ma.-vr. 11-18, za. 11-16 uur.

Uitneembare kaart F/G 4/5 | Metro T-Östermalmstorg

DOEK OP VOOR DE PODIUMKUNSTEN

In een 17e-eeuws pakhuis is het museum voor theaterkunst ondergebracht. Het **Scenkonstmuseet** 4 is gewijd aan dans, muziek en theater. Je krijgt een kijkje achter de coulissen en maakt op interactieve en multimediale wijze kennis met de podiumkunsten. Het pand huisvestte vroeger de koninklijke bakkerij, daarna werden hier onder meer brandewijn en munitie opgeslagen. Tegenwoordig is er een café met heerlijk gebak.

SPA

Het in het winkelcentrum Sturegallerian geïntegreerde jeugdstilzwembad annex spa **Sturebadet** 1 zorgt voor optimale ontspanning in een stijlvolle omgeving – kies bijvoorbeeld uit een kuurdag inclusief sauna, fitnessstraining of aromatherapie. Maar bedenk daarbij dat ook wellness in de chique wijk Östermalm niet bepaald voordelig is.

HET MUSEUMLANDSCHAP VAN STOCKHOLM

Het museumlandschap van Stockholm is bont en gevarieerd: er zijn musea rond de meest uiteenlopende thema's, van de Nobelprijzen tot sterkedrank, sport en politie tot popcultuur, ballet en podiumkunsten. Bijzonder zijn de werken van de schilders van het Scandinavische impressionisme van rond de vorige eeuwwisseling, zoals je die bijvoor-

beeld in de villa op Waldemarsudde en in de Thielska Galleriet kunt bekijken.

Van de ongeveer tachtig musea staat een groot aantal op het eiland Djurgården, waarvan het zuidelijke deel als Ekoparken (► blz. 56) een beschermd landschap heeft. De duizendjarige eiken op Södra Djurgården zijn museumstukken op zich, maar dan gemaakt door de natuur.

TIPS VOOR MUSEUMBEZOEKERS

Openingstijden: de meeste musea in Stockholm zijn op maandag gesloten. Veel musea zijn één dag in de week langer geopend, doorgaans tot 20 uur.

Toegangsprijzen: de stedelijke musea in Stockholm zijn gratis toegankelijk, met uitzondering van bijzondere tentoonstellingen. In de meeste musea is de toegang bovendien gratis voor de jeugd tot en met 18 of 19 jaar.

Kortingen: wil je naast de musea ook nog veel andere bezienswaardigheden bezichtigen, dan kan de aanschaf van een **Stockholm Pass** (► blz. 110) lonend zijn. Die biedt toegang tot allerlei bezienswaardigheden en korting in veel winkels en op sightseeingtochten. De prijs is echter zo hoog, dat je je best moet doen om maar in de buurt van de aanschafprijs te komen. Als je vaker in Zweden rondreist, kun je beter een **Kulturavskort** kopen. Die is een jaar geldig (mei-mei) en biedt 50% korting op de toegang van driehonderd musea en andere bezienswaardigheden in het hele land (svensktkulturav.se). De kaart is bij de meeste toeristenkiosken te koop.

Info: een brochure (in het Zweeds en Engels) met een overzichtskaart en openingstijden van de musea is verkrijgbaar bij de toeristenbureaus en de musea. Of kijk op stockholm-museums.se en download de gratis app met kaart.

ABBA The museum brengt je terug naar de sixties en seventies

MUZIEK EN MEER - POPCULTUUR

Wist je dat Spotify een Zweeds bedrijf is, gevestigd in Stockholm? Zweden is de op twee na grootste muziekexporteur ter wereld en kenners noemen Stockholm de 'geheime pophoofdstad'. Al sinds Abba in 1974 het Eurovisie Songfestival won, luidt het succesrecept van de Zweedse pop: innovatie en originaliteit zijn belangrijker dan commercie.

TIJDLOZE CULTBAND

ABBA The Museum H 6

De lange rijen in Djurgården bewijzen dat dit museum een cultstatus heeft en behoort tot de must-sees in Stockholm. Een interactieve en multimediale tentoonstelling is gewijd aan het fenomeen Abba, met alles erop en eraan. Fans kunnen zich verkleden in een van de legendarische Abba-kostuums en het podium betreden voor een eigen optreden. De Swedish Music Hall of Fame toont de rijke geschiedenis van de Zweedse popmuziek.

Djurgårdsvägen 68, abbatheuseum.com, tram, bus 67, tot en met 6 jaar gratis, 7-15 jaar SEK 100-120, vanaf 16 jaar SEK 239-329

OP EN ACHTER HET PODIUM

Scenkonstmuseet F 5

Alles wat je altijd al wilde weten over het leven achter de schermen: proef de sfeer op het podium, kies de juiste outfit voor een optreden, leer hoe je een liedje schrijft en vervolgens afmixt. Ofwel: alles over de podiumkunsten, van theater tot muziek en dans.

Sibyllégatan 2, 43, metro T-Östermalmstorg, ► blz. 41

SCHADUWZIJDE VAN HET SUCCES

Avicii Experience H 5

'Maak me wakker als het allemaal voorbij is, als ik ouder en wijzer ben...' Dat schreef dj Tim 'Avicii' Bergling in een van zijn nummers. Hij was zeer succesvol – en toch ongelukkig. In dit interactieve, multimediale museum wordt zijn verhaal op emotionele wijze

verteld. Een must voor fans, een aanrader voor liefhebbers van de pop- en dancecultuur, die overduidelijk ook zijn schaduwkanten heeft. Tim Bergling maakte in 2018 een einde aan zijn leven.

Sergelgatan 2, aviciixperience.com, metro T-Centralen, tot en met 6 jaar gratis, 7-15 jaar SEK 129, vanaf 16 jaar SEK 249

DANSEN IN DE WIND

Avicii memorial H 4

In 2022 werd in het park Humlegården een monument voor Avicii onthuld. *Standing Waves* is de naam van het kunstwerk met stalen sculpturen die draaien in de wind – als dansende mensen. Tim 'Avicii' Bergling kreeg een laatste rustplek op de begraafplaats van de Hedvig Eleonora kyrka in Östermalm. Humlegården, nabij Karlavägen, metro T-Stadion

KLEURRIJK EN EXCLUSIEF

Hotel Rival H 7

Het hotel van Abba-lid Benny Andersson is legendarisch: de sterren van de muziekfilm *Mamma Mia* en de vier Abba-leden verzamelden zich voor de première in 2008 op het balkon van het hotel uit de jaren 30 aan het Mariatorget (► blz. 86).

OUDE EN NIEUWE SCHATTEN

De platenzaken in Södermalm lokken verzamelaars en muzikfans, zoals **Mickes**, (Långholmsgatan 20, metro T-Hornstull, bus 4, mickes-cdvinyl.se) en **Pet Sounds** in de populaire wijk SoFo (► blz. 62), Skånegatan 53, petsounds.se).